

19. april | Mach og Nørby i RÆSON:

EU må omgående opsige handelsaftalen med Israel

For tredje gang diskuterer Junibevægelsens Trine Pertou Mach og Venstres Ellen Trane Nørby i RÆSONs *Logbog: Europa*. Anledningen er drabet på Hamas-lederen Abdel-Aziz al-Rantissi, og de to EP-kandidater opfordrer samstemmende til, at EU omgående må opsige sin handelsaftale med Israel.

Sikkerhedspolitisk dværg – men handelspolitisk kæmpe

Af Ellen Trane Nørby, EP-kandidat for Venstre

Usmageligt. Det er det mest sigende ord jeg kan finde til at beskrive Ariel Sharons ros til og henrykkelse over, at det israelske militær i weekenden likviderede den nyudnævnte leder af den palæstinensiske Hamas-bevægelse, Abdel-Aziz al-Rantissi.

Med drabet synes situationen i Mellemøsten at være skærpet yderligere. Køreplanen for fred er ikke blot kørt af sporet, men ligner mest af alt det udbombede vrag af Rantissis bil. I Israel og Palæstina er der langt mellem dem, der tør håbe; konflikten har tændt flere brændende spor og den såkaldte sikkerhedsmur, der borer sig ned mellem områderne, minder mere om muren ind til helvedets forgård end om et instrument til at sikre fred og fordragelighed mellem parterne.

Længe har omverdenen set til - og håbet, at noget ville ændre sig. Men nu må omverdenen ikke blot forholde sig til krisen mellem Palæstina og Israel, men også handle og agere i forhold til den.

Fra amerikansk side har udmeldingerne været svage. Nok bryder amerikanerne sig ikke om Israels metoder, men i kampen mod terrorisme synes målet at hellige midlerne. Og Hamas-bevægelsen opfattes fra amerikansk side som en terroristorganisation - ond og udemokratisk.

Fra EU's side har tonen været væsentligt hårdere. Israel har længe fået kritiske blikke og kommentarer fra EU. Mange linjer er blevet skrevet, mange udtalelser mod Israels overdrevne anvendelse af militære midler og dominans er blevet udsendt. Men tiden er ikke længere til at EU blot kritiserer Israel. Tiden er mere end moden til at EU aktivt agerer i forhold til konflikten.

Det er ofte blevet sagt, at EU er en økonomisk kæmpe, men en sikkerhedspolitisk dværg. Det er korrekt, men spørgsmålet er hvor længe det vil vare?

Konflikterne på Balkan har sat sine spor på EU's udenrigspolitik. Mens gravene på Balkan kortlægges én for én og minerne fjernes langsomt men løbende, så vil der for altid stå i EU's historie, at man ikke var i stand til at agere i forhold til konflikten i det tidligere Jugoslavien. EU har gennem de seneste år styrket sit udenrigs- og sikkerhedspolitiske samarbejde - for aldrig igen skal EU stå handlingslammet tilbage og se til mens befolkningsgrupper slagter hinanden. Nu kan man så spørge om det ikke netop er det som i dag sker i Israel og Palæstina?

Jeg støtter varmt den fælles udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitik i EU, fordi jeg mener det er en nødvendig del af et forpligtende europæisk samarbejde. Men hvis man mener noget med sit udsagn om at EU skal være en global aktør, så er det nødvendigt, at EU står sammen og aktivt tager del i løsningen af konflikten mellem Israel og Palæstina.

Et af de bedste redskaber EU har, når det kommer til at handle sikkerhedspolitisk, er at anvende sin magt som økonomisk kæmpe. Jeg mener derfor, at EU omgående bør indstille den handelsaftale vi har med Israel og på den måde presse Israel tilbage til forhandlingsbordet. Op mod 50% af Israels indtægter kommer fra eksporten til EU, så det vil være et fredeligt men enormt effektivt instrument.

Mange har forsvaret Israels ageren ud fra en terror og selvforsvarstankegang. Men hvor lidt jeg end støtter eller accepterer de palæstinensiske selvmordsbombere, så er såvel Israels som Palæstinas ageren udelukkende med til at forværre konflikten. Selvmordsbomber og militærmagt vil ikke skabe fred i Mellemøsten.

At det israelske luftangreb fandt sted få timer efter, at en palæstinensisk bombemand havde sprængt sig selv i luften ved Erez-kontrolstedet på grænsen mellem Israel og Gazastriben, kan på ingen måde legitimere drabet. Israel kan ikke dække sig ind under, at det er bekæmpelse af terrorisme, når de uden noget retsligt grundlag dræber medlemmer af palæstinensiske organisationer. Sharons øje-for-øje politik gør udelukkende konflikten mere enøjet - og indskrænket.

Kampen mod terror må og skal basere sig på lovlige midler. Kun gennem forhandlinger på grundlag af Køreplanen for Fred eller en ny fredsftale om etablering af en palæstinensisk stat, kan man opnå en varig løsning på konflikten i Mellemøsten.

Spørgsmålet er så, om EU skal forblive en sikkerhedspolitisk dværg, eller om vi gennem en opsigelse af handelsaftalen med Israel vil være med til at tvinge parterne til forhandlingsbordet og tage ansvar for en fremtidig udvikling i området.

Den mentale besættelse og EU's fortsættelse

Af Trine Pertou Mach, talsperson og EP-kandidat for JuniBevægelsen.

Med Israels likvidering af Hamas-leder Al-Rantissi står EU igen ved en skillevej. Skal man meningsfyldt kunne sige, at EU efterlever sine mål? At Unionen bruger de politiske redskaber til fremme af demokrati og menneskerettigheder, der allerede findes i samarbejdets redskabsskur?

Israel har ganske effektivt og uden større storm likvideret halvdelen af Hamas-bevægelsens ledelse. For få uger dræbte israelsk militær den egentlige leder Ahmed Yassin, og senest lørdag aften blev efterfølgeren Abdel-Aziz Al-Rantissi sprængt i luften. Ariel Sharon har rost sit militær for dets effektivitet, mens talsmand Pazner kalder det "vejen til en fredelig løsning på konflikten" og forventer, at Det Palæstinensiske Selvstyre nu kommer til forhandlingsbordet. Men ingen kommer tilbage til et forhandlingsbord med en regering af lovovertrædere, der end ikke forsøger at fjerne blodstænkene fra jakkesættets revers.

”Vejen til en fredelig løsning” har et andet navn: Likvidering. Konfliktoptrapning. En besættelsesmagt overtræder igen international ret og konventioner. Der findes ingen retfærdiggørelse for den slags, tværtimod vækker det hos alle forstandige mennesker afsky. Der findes kun et svar til et land, der som Israel systematisk og vedvarende gennemfører ulovlige angreb og aktioner, fra bosættelsespolitik til den aktuelle likvidering. Og oven i købet dækker sig ind under parolen, ”vi har ret til selvforsvar”.

Svaret burde være en øjeblikkelig ophævelse af EU’s associeringsaftale med Israel.

Selvfølgelig må Israel også forsvare sig. Men dets folk lider under en mental besættelse, som det meste af omverdenen giver den opbakning til at agere ud fra. USA’s Bush har anerkendt Israels ret til at bygge det berygtede hegn – det må siges at være en politisk linie uden slinger: Hvad Israel gør, er, om ikke altid det ”rigtige”, så i hvert fald helt i orden med os ”over here”. EU har altid valgt den midtsøgende linie – slået verbalt lidt til den ene men ligeså meget til den anden part. Ganske ufarligt, internt og eksternt. Og inderligt lige gyldigt.

Nok har EU’s Xavier Solana fordømt likvideringen og krævet begge parter tilbage til forhandlingsbordet. Men betegnende for den tilgang, man lægger fra officielt hold i EU er den, man i DR2’s ”Deadline” kunne opleve sikkerhedspolitisk ekspert Birthe Hansen levere. Hun afmonterede elegant hele den vanvittige gerning ved at omtale dette som et for Israel ”tilspidset tidspunkt”, hvor Israel angiveligt søger en ”fredsløsning med ensidige midler”, altså tager skridt på egen hånd i forsøget på at skabe fred. Israels motivation kunne ifølge Birthe Hansen være den, at man forsøger at forhindre Hamas i at overtage ledelsen, når/hvis Israel gør alvor af at rømme Gaza, men håber, at nogle mere moderate kommer til magten.

Nu burde det være aldeles unødvendigt at tage afstand fra selvmordsbomber, eftersom det er et grusomt og utilgiveligt våben, der rammer uskyldige civile – lad det dog alligevel hermed være gjort. Men det holder simpelthen ikke at anlægge denne ”del sol og vind lige”-politik fra EU’s side. Uanset hvad, så har EU en handelsaftale med Israel hvori der indgår nogle ganske klare klausuler, som Israel lige så klart systematisk overtræder. EU gør ingenting.

Det paradoksale er, at der netop her er et redskab, som EU kunne anvende til at vise handlekraftighed på den globale scene. Til at vise, at EU kan gøre en forskel som magtfuld aktør.

Terrorangrebene i New York 11. september 2001 og 11. marts 2004 i Madrid virkede som motor for integrationen af retspolitikken i EU. På samme måde har USA’s ensidigt besluttede Irak-krig – som igen illustrerede EU-landenes grundlæggende forskellige udenrigspolitiske interesser og prioriteringer - sparket gang i udviklingen af en fælles EU-sikkerheds- og forsvarspolitik.

For alle de, der frustrerede og fortvivlede har kigget sig omkring efter ”den gode stormagt”, ”den gode frelser”, må det være en skuffelse atter at se EU vise sine tandløse gummer med sin verbale fordømmelse. For os andre, som ikke tror på, at Verden trænger endnu en stormagt – endsige at stormagter nogensinde vil agere den gode sags tjener - er det mindst lige så frustrerende. Forfatningsforhandlingerne banker derud af med integration på sikkerheds- og forsvarspolitikken – men EU-landene er end ikke i stand til at formulere en fælles politik med globale retsordensperspektiver. Det lover usikkert for en militær stormagt med en fælles politik af dværgstørrelse.

Den eneste sikkerhed, der er tale om er, at konflikten i Mellemøsten med sikkerhed eskaleres og kommer endnu et syvmileskridt væk fra muligheden for at skabe en fredelig udvikling. For EU er det ved at være sidste chance, hvis man som samlet fællesskab skal fremstå med blot et minimum af moralsk, politisk eller eksistentiel legitimitet. En oplagt chance er: Ophæv handelsaftalen nu – og boykot Israel.

Ellen Trane Nørby (f.1980) afløste i juni Bertel Haarder som kandidat til Europaparlamentet for Venstre i Københavns Amt. Siden 1999 har hun været vice-præsident og siden præsident for LYMEC – den Liberale Ungdomsorganisation i Europa, som har 67 medlems-organisationer og 150.000 medlemmer. Medlem af Venstre og VU siden 1995. Har arbejdet som politisk sekretær på Christiansborg i fire år. Har fra 1999 været med til at arrangere en række demokrati-, forsonings- og uddannelses-seminarer for unge på Balkan, i Østeuropa og i Mozambique. ETN er født og opvokset i Nr. Nissum i Vestjylland, men flyttede i 1998 til København. Til sommer afslutter hun sin kandidatgrad i Kunsthistorie, som er suppleret med et to-årigt sidefag i Statskundskab.

Trine Pertou Mach er cand.scient.pol. fra Århus Universitet. Hun arbejder som projektleder for WWF Verdensnaturfonden og er talsperson for JuniBevægelsen og en af spidskandidaterne på liste J til EU-parlamentsvalget. Specialist i menneskerettigheder, demokratisering og civilsamfundsudvikling. 1998-2001 ansat som politisk akademisk medarbejder i EU-parlamentet med fokus på EU's institutionelle forhold (åbenhed, integration, komitologi, traktatforhandlinger og regeringskonferencer). 2001-3 ansat på EU-kommissionens delegation i Kairo, Ægypten med ansvar for NGO-bistand, civilsamfund, demokrati og fattigdoms-bekæmpelse; dækkede menneskerettigheds-situationen i landet. Har skrevet en række debatindlæg og bidrag til bøger (bl.a. "Udfordring Europa", Forlaget Politisk Revy, 2002; "Scenarier for europæisk samarbejde. Hvidbog om fire mulige udviklinger af det europæiske samarbejde" (kommer)). Hun er foredragsholder og debattør, og har bl.a. været kommentator for Dagen og dagbladet Information.